

P., jenž byl ředitelstvím žalovaného společenstva zmocněn vypovědět pojistku, učinil výpověď takovým způsobem, aby měla proti pojišťovně právní účinky. Antonín P. se v písemné výpovědi ze dne 20. září 1932 ovšem neodvolal na zmocnění k výpovědi, dané mu ředitelstvím žalovaného společenstva, a šlo by proto o tajnou plnou moc, která podle § 1017 poslední věty obč. zák. nemá na práva osob třetích žádného vlivu. Avšak hned po obdržení dopisu musila pojišťovna zřejmě seznati, že dopis jest podepsán jednatelem bez vyznačení firmy společenstva, a mohla se ihned podle čísla pojistky ve výpovědi uvedeného přesvědčiti, že jde o pojistku žalovaného společenstva a že Antonín P. dává výpověď jako jednatel, nikoliv jako osoba soukromá vlastním jménem. Musilo jí proto býti zřejmě nápadným, proč a z jakého důvodu jednatel, k výpovědi snad neoprávněný, sám o své újmě dává výpověď. Vznikly-li tyto důvodné pochybnosti u žalující pojišťovny, bylo její povinností podle zásady o poctivosti styků (§ 914 obč. zák.), aby je bez průtahů žalovanému společenstvu oznámila a dala mu tak příležitost, aby mohlo věc včas vysvětliti, a neměla čekati, až uplyne výpovědní lhůta, a dlouho po ní teprve dopisem ze dne 13. ledna 1933 prohlásiti, že výpověď na vědomí neběře z důvodů, které jí byly známy a mohly jí při řádné dbalosti býti známy hned při obdržení výpovědi. Jednala-li tak, jednala obmyslně (§ 326 obč. zák.) a zavdala svým dlouhým mlčením podnět k důvodnému přesvědčení žalovaného společenstva, že bere výpověď jako řádně danou na vědomí (§ 863 obč. zák.). Rozhodným jest pro třetí neobmyslnou osobu projev, jakým kdo vůli svou vyjadřuje na venek, nikoliv vnitřní neprojevená a jen zamýšlená vůle, a nemohla proto pojišťovna svůj mlčky učiněný projev po tak dlouhé době účinně odvolati. Jest proto pokládati pojišťovací smlouvu v pojistce čís. 70096 výpovědi za zrušenou.

Čís. 14674.

K § 70 vládního nařízení čís. 15/27 Sb. z. a n.

Vládní nařízení čís. 96/30 Sb. z. a n. má moc zákona.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1935, R I 1123/35.)

Žalobce (hradlař) byl dán dnem 1. října 1930 do pense a za základ pro vyměření pense byla vzata doba 29 roků 9 měsíců, k níž bylo ještě připočteno pět válečných půlletí. Proti tomuto výměru podal žalobce námítky a stížnost k ministerstvu železnic, v nichž uváděl, že mu bylo neprávem přiznáno jen 5 válečných půlletí a že nebyl poučen o opravných prostředcích. Ježto námítky i stížnost jeho byly odmítnuty výnosy ředitelství státních drah v P. pro opožděnost, domáhá se žalobou, že čsl. stát jest povinen započítati mu za účelem vyměření pensijních požitků mimo pět válečných pololetí již započítaných ještě dalších pět válečných pololetí za kalendářní roky 1914, 1915, 1916, 1917 a 1918, celkem tedy 10 válečných pololetí či 5 válečných roků a podle toho znovu upravit pensijní požitky. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu odmítl. D ů v o d y: Podle ustálené judikatury

nejvyššího soudu (viz čís. 9875, 11897, 12225, 12633 sb. n. s.) bylo rozhodování (judikování) o nárocích, týkajících se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů, upravených podle vládního nařízení ze dne 5. března 1927 čís. 15 sb. z. a n., přikázáno úřadům v § 70 vyjmenovaným jako úřadům správním, stejně jako u zaměstnanců státních podle § 151 plat. zák. čís. 103/26 sb. z. a n. Nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny, t. j. nesprávného skutkového nebo právního pokladu při nové úpravě příjmů. Nápravy proti rozhodnutí správních úřadů o své platové úpravě může se železniční zaměstnanec domáhati pořadem práva jen, vyčerpal-li pořad stolic správních, řídě se ustanovením § 70 vlád. nař. čís. 15/27 sb. z. a n. Nevymohl-li si železniční zaměstnanec konečný meritorní výrok ministerstva želenic, nepodav včas odvolání z výměru nižšího správního úřadu, je pořad práva nepřipustný a jest celé řízení o zaměstnancově žalobě zmatečné. Žalobce domáhá se žalobou započtení za účelem vyměření pensijních požitků mimo pět válečných pololetí již započítaných, ještě dalších pěti válečných pololetí za kalendářní roky 1914, 1915, 1916, 1917 a 1918, celkem tedy započtení desíti válečných pololetí či pěti válečných roků a tudíž nové úpravy pensijních požitků počínajíc 1. říjnem 1932. Z toho je zřejmo, že konečným cílem žaloby jest náprava tvrzené nesprávné úpravy pensijních požitků a jen tento konečný cíl žaloby a jemu odpovídající žalobní žádost o převod do nových pensijních požitků jsou rozhodnými pro posouzení, zda je tu pořad práva přípustný či nikoliv. Nesdílí tudíž odvolací soud právní názor soudu, že § 70 vlád. nař. čís. 15/27 sb. z. a n. netýká se daného případu, poněvadž se nevztahuje na propočtení válečných pololetí, o nichž jedná zákon čís. 456/19 sb. z. a n., neboť dlužno tu přihlížeti — jak již shora řečeno — na konečný cíl žaloby. Pensijní požitky nejsou pak také ničím jiným než také služebními příjmy. Nesporná okolnost, že výměry ředitelství státních drah v P. ze dne 18. července 1932 čís. 3063-I-32 a ze dne 16. září 1932 čís. 1232/829-I-32 neobsahovaly proti ustanovení výnosu býv. rak. ministerstva železnic ze dne 10. února 1900 čís. 4918 dodatek o opravných prostředcích, nepadá na váhu, neboť neznalostí zákonných předpisů nemůže se nikdo omlouvat a cit. výnos býv. rak. ministerstva železnic jest jen vnitřním předpisem (směrnici) podřízeným úřadům a měl ostatně žalobce okolnost tu uplatňovati u správních úřadů jmenovitě i v žádosti podané ministerstvu železnic v Praze o připočtení let do pense. Na žalobci bylo, aby proti výměru ředitelství státních drah v P. podal včas námitky dle § 70 vlád. nař. čís. 15/27 sb. z. a n. v souvislosti s § 47 odst. 2 vlád. nař. čís. 96/30 sb. z. a n. (§ 21 a) stanov pensijního fondu státních drah, který byl vložen do pensijních stanov s platností od 17. června 1930 v souvislosti s cit. zákonnými ustanoveními). Žalobce však nepodal včas opravný prostředek, pročež jest jeho nárok na připočtení válečných pěti pololetí do pense a opravu pensijního výměru prekludován. Žalobce nevyčerpal tudíž opravných prostředků v řízení správním, jak to předpisuje vládní nařízení čís. 15/27 sb. z. a n., takže si nezískal potřebného předpokladu k nastoupení pořadu práva a jest proto pořad práva tu vyloučen, ač jedná se jinak o poměr soukromoprávní. Pokud pak žalobce teprve v odvolacím sdělení dovozuje neplatnost vlád. nař. čís. 96/30 sb. z. a n.

není zapotřebí otázkou tou se zabývat, ježto předmětem odvolání je odvolací spis žalovaného a nikoliv odvolací sdělení žalobcovo a mimo to v první řadě jest tu směrodatným § 70 vlád. nař. čís. 15/27 sb. z. a n. a jen v souvislosti s tím v druhé řadě § 47 vlád. nař. čís. 96/30 sb. z. a n.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody :

Nejvyšší soud odůvodnil již v četných rozhodnutích, k nimž se odkazuje (sb. n. s. čís. 9875, 11897, 12225, 12633, 13831) zásadu, že rozhodování (judikování) o nárocích, týkající se nesprávné výměry nebo výplaty služebních příjmů upravených podle vládního nařízení z 5. března 1927 č. 15 sb. z. a n., bylo stejně jako u státních zaměstnanců přikázáno úřadům v něm jmenovaným jako úřadům správním. Nápravy proti rozhodnutí těchto správních úřadů lze se domáhati pořadem práva jen za podmínek zákona čís. 217/25 sb. z. a n. Nevymohl-li si zaměstnanec rozhodnutí ministerstva železnic jako správního úřadu s konečnou platností o věci rozhodujícího, nepodav včas odvolání z výměru nižšího správního úřadu, jest pořad práva nepřipustný a jest celé řízení o zaměstnancově žalobě pro zmatečnost z úřadu zrušiti a žalobu odmítnouti. Že postupem předepsaným v § 70 vl. nař. čís. 15/27 sb. z. a n. v souvislosti s § 47 (2) vl. nař. čís. 96/30 sb. z. a n. jest se domáhati i opravy nesprávné výměry nebo výplaty odpočivných (zaopatřovacích) požitků, odůvodnil nejvyšší soud v rozhodnutí sb. n. s. 13831, k němuž se pro stručnost odkazuje. Nejvyšší soud nemá důvodu, aby se v souzené věci odchýlil od svrchu uvedené ustálené praxe. Netřeba se zabývat otázkou, zda státní správa železniční je povinna připojit k pensijním výměrům poučení o opravných prostředcích, ježto tato otázka nemá význam pro posouzení věci, nýbrž spíše pro to, zda si žalobce ještě může vymoci rozhodnutí ministerstva železnic jako nejvyšší správní stolice. Dokud žalobce to však neučinil a nevymohl si konečné rozhodnutí ministerstva železnic, není oprávněn domáhati se zažalovaného nároku pořadem práva podle zákona čís. 217/25 sb. z. a n. Platností vlád. nař. čís. 15/27 sb. z. a n. a nanejvýš jeho § 70 zabýval se nejvyšší soud v rozhodnutí ve sb. n. s. 11897, k němuž se odkazuje, a přisvědčil k platnosti tohoto nařízení a totéž platí z podobných úvah i o vládním nařízení čís. 96/30 sb. z. a n., vydaném k provedení zákona čís. 70/30 sb. z. a n., zvláště o ustanovení § 47 (2) tohoto vládního nařízení. Neboť vládní nařízení čís. 96/30 sb. z. a n. bylo vydáno na základě zmocnění § 12 zák. čís. 70/30 sb. z. a n. a je ve shodě s § 8 tohoto zákona nařizujícím, že od vyhlášení tohoto zákona platí ustanovení § 151 platového zákona čís. 103/26 sb. z. a n. o opravě nesprávné výměry nebo výplaty služebních požitků pragmatikálních zaměstnanců státních obdobně též pro zaopatřovací požitky zaměstnanců čsl. státních drah. Dotčené nařízení, vydané v mezích zákona (§ 55 úst. listina) na základě zmocnění § 12 zák. čís. 70/30 sb. z. a n. a jsoucí svými předpisy v úplné shodě se zákonem, i řádně podepsané (§ 84 úst. listi.) a vyhlášené, má moc zákona, a soudy jsou jeho předpisy vázány. — Jinak stačí poukázat ku správným důvodům napadeného usnesení.